

United Nations
Educational, Scientific and
Cultural Organization

Islamic Parliament of Iran

گزارش نهایی

کارگاه منطقه‌ای نقش آموزش در پاسخگویی به
چالش‌های جهان معاصر: آموزش کیفی ابزار اصلی
تحقیق اهداف توسعه پایدار

تهران - ۲۹ خردادماه ۱۳۹۰

United Nations
Educational , Scientific and
Culturli Organization

Iranian National
Commission for
UNESCO

کمیسیون ملی یونسکو - بخش آموزش

تابستان ۱۳۹۰

عنوان: گزارش نهایی کارگاه منطقه‌ای نقش آموزش در پاسخگویی به چالش‌های جهان معاصر؛ آموزش کیفی، ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار، تهران ۲۹، خرداد ماه ۱۳۹۰.

ناظر علمی: دکتر محدثه محب حسینی

تهییه و تنظیم: زهرا پورهادی

سازمان: کمیسیون ملی یونسکو در ایران (بخش آموزش)

تاریخ انتشار: تابستان ۱۳۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

۴	مقدمه
الف. گزارش جلسات کاری	
جلسه اول: مجالس و ارتقای آموزش کیفی	
مقدمه ای برآموزش کیفی و نقش سازمان های سیاستگذار و قانونگذار در ارتقای آموزش کیفی ۷	
جلسه دوم: یونسکو و ظرفیت سازی در آموزش کیفی	
۱۰	آموزش کیفی: ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار
۱۴	تحقیق اصلاح کیفیت: کارهایی که باید انجام و از آن ها اجتناب نمود
جلسه سوم: کمیسیون های ملی و آموزش کیفی در منطقه آسیا و اقیانوسیه	
۱۶	نقش کمیسیون های ملی در تحقق اهداف کیفی برنامه آموزش برای همه، آموزش برای توسعه پایدار و اهداف توسعه هزاره
۱۹	تجربیات کمیسیون ملی کرده در ارتقای کیفیت آموزش در کره و منطقه آسیا و اقیانوسیه
جلسه چهارم: تجربیات موفق ایران در ارتقای آموزش کیفی	
۲۲	بهترین تجربیات ایران در بهبود کیفیت آموزش
۲۵	تجربیات موفق ایران در آموزش و ارتقای سلامت
۲۶	ب: جلسه پرسش و پاسخ
ج: جلسه اختتامیه	
۲۶	جمع بندی مباحث و توصیه ها
۲۸	توصیه های تهران: تقویت نقش مجالس در ارتقای آموزش کیفی
ضمائمه	
۳۲	ضمیمه ۱. بروشور کارگاه
۳۴	ضمیمه ۲ برنامه کار کارگاه
۳۶	ضمیمه ۳. فهرست شرکت کنندگان در کارگاه

مقدمه

روند های جهانی اثرگذار بر آموزش، نظام های آموزشی را به بازنگری، انطباق، تغییر و پیش بینی نیازهای اقتصادی و اجتماعی فرامی خواند که مستلزم طراحی ساختارها، برنامه ها و روش های جدید آموزشی است که متناسب با شرایط فراغیران، به طور مداوم بهبود و ارتقاء یابند.

آموزش کیفی، آموزشی است که بهترین امکانات را برای پاسخگویی به نیازهای حال و آینده فراغیران فراهم می سازد. کودکان، جوانان و بزرگسالان از طریق آموزش کیفی و ظایف متعددی را که جوامعشن از آن ها تقاضا می کنند، انجام می دهند و فرامی گیرند تا به طور برابر در زندگی اقتصادی، فرهنگی و سیاسی جوامع خود مشارکت نموده و یاد بگیرند که تبدیل به شهروندانی مسئول شوند. آموزش کیفی نباید به عنوان یک مفهوم ایستاده در نظر گرفته شود؛ زیرا این نوع از آموزش، متناسب با نیازهای اجتماعی تحول می یابد و براساس بخش های آموزشی، فرهنگی و عاملان متفاوت در نظام های آموزشی کشورها و مناطق مختلف جهان که شامل دانش آموزان و دانشجویان، معلمان و سیاست گذاران و نیز ذینفعان مختلف است، چارچوب ها و تعاریف جداگانه ای می یابد.

بر این اساس، نقش نهادهای سیاستگذاری از جمله مجالس در کشورها ، به دلیل کارکردهای ویژه ای که در خصوص قانونگذاری، اولویت بخشی و تخصیص بودجه ها و اعتبارات در ابعاد مختلف آموزش بر عهده دارند، از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

در چارچوب فعالیت های مربوط به اطلاع رسانی در زمینه ارتقای آموزش کیفی و نیز اقدامات مربوط به برگزاری دومین مجمع عمومی نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش ، طبق مباحثی که در جلسه کمیته علمی " مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش " در ایران مطرح گردید و توافقی که بین بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو در ایران و کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی صورت پذیرفت، قرار شد یک کارگاه منطقه ای با همکاری کمیسیون ملی یونسکو در ایران، مجلس شورای اسلامی و دفتر منطقه ای یونسکو در تهران در تاریخ ۲۹ خردادماه، پس از برگزاری سومین نشست کمیته اجرایی " مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش " در ایران که در تاریخ ۲۸ خردادماه تشکیل شد، برگزار شود.

اهداف اصلی از برگزاری این کارگاه که با شرکت حدود ۷۰ نفر از نمایندگان مجالس کشورهای عضو کمیته اجرایی " مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش "، نمایندگانی از کمیسیون های ملی یونسکو در منطقه آسیا و اقیانوسیه، دفتر منطقه ای یونسکو در تهران، دفتر منطقه ای یونسکو در بانکوک در زمینه آموزش ، موسسه بین المللی برنامه ریزی آموزشی یونسکو و پژوهشگران و متخصصانی از نهادهای پژوهشی متخصص در آموزش ایران و نیز نهادهای سیاستگذار آموزشی در ایران برگزار شد، عبارتند از:

- ۱- تبیین جایگاه و نقش آموزش کیفی در دسترسی به اهداف آموزش برای همه، آموزش برای توسعه پایدار و اهداف توسعه هزاره
- ۲- ارائه راهکارها برای تقویت جنبه های مختلف آموزش کیفی در کشورهای منطقه آسیا و اقیانوسیه
- ۳- کمک به تقویت سازوکارهای موردنیاز برای کاهش شکاف آموزشی بین کشورهای منطقه از دیدگاه کیفی.

این کارگاه شامل چهار جلسه کاری با موضوعات: مجالس و ارتقای آموزش کیفی، یونسکو و ظرفیت سازی در آموزش کیفی، کمیسیون های ملی و آموزش کیفی در منطقه آسیا و اقیانوسیه، و تجربیات موفق ایران در ارتقای آموزش کیفی بود که نمایندگان دفتر منطقه ای یونسکو در بانکوک و موسسه بین المللی برنامه ریزی آموزشی، دبیر کل های کمیسیون ملی یونسکو در منطقه آسیا و اقیانوسیه و نمایندگان پارلمانی عضو کمیته اجرایی " مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش " و پژوهشگران و متخصصین نهادهای پژوهشی مربوط به آموزش در ایران، تجارب و نقطه نظرات خود در زمینه آموزش کیفی را به بحث و تبادل نظر گذاشتند.

در خاتمه کارگاه، یک جلسه تخصصی و بحث و نقد بین سخنرانان کلیدی و شرکت کنندگان در کارگاه، برگزارشد که در آن چالش ها و نقاط ضعف و قوت آموزش کیفی در منطقه آسیا و اقیانوسیه مطرح گردید. سرانجام در جلسه اختتامیه کارگاه، جمع بندی و توصیه های کارگاه تهیه شد که قرار شد جهت اقدام در سیاست گذاری های آینده به نهادهای ذیربسط از جمله مجالس کشورهای عضو " مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش "، کمیسیون های ملی یونسکو در منطقه آسیا و اقیانوسیه و نیز نهادهای پژوهشی متخصص در آموزش، و وزارت خانه های مسئول در این امر در ایران منعکس شود.

در اینجا لازم است از همکاری های موثر و ارزشمندی که اعضای کمیته علمی " مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش " در ایران، وزارت آموزش و پرورش به ویژه پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی و همچنین مجلس شورای اسلامی ایران در برگزاری کارگاه به عمل آوردند، تشکر و قدردانی شود.

امید است گزارش حاضر بتواند گامی موثر در ارتقای آموزش کیفی و تعیین مسیری راهبردی برای اتخاذ سیاست های پایدار و جامع، درجهت بهبود نظام های آموزشی در منطقه آسیا و اقیانوسیه باشد.

الف: گزارش جلسات کاری

جلسه اول: مجالس و ارتقای آموزش کیفی

مقدمه ای بر آموزش کیفی و نقش سازمان های سیاستگذار و قانونگذار در ارتقای آموزش کیفی

اولین جلسه کارگاه منطقه ای نقش آموزش در پاسخگوئی به چالش‌های جهان معاصر: آموزش کیفی، ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار، با تلاوت آیاتی چند از کلام الله مجید و پخش سرود جمهوری اسلامی ایران، صبح روز ۲۹ خردادماه در هتل اسپیناس تهران آغاز شد . در ابتدا، رئیس جلسه، آقای دکتر عباسپور^۱ ضمن خیر مقدم به شرکت کنندگان در خصوص اهداف و نتایج مورد انتظار از برگزاری کارگاه، اظهار داشت : " همانگونه که قبلًا اعلام شده است اهداف اصلی ما از برگزاری این کارگاه: بحث و تبادل نظر در مورد نقش آموزش کیفی در دستیابی به اهداف برنامه های آموزش برای همه، آموزش برای توسعه پایدار و اهداف توسعه هزاره، پیشنهاد رهنماودهایی جهت ارتقای ابعاد مختلف آموزش کیفی در کشورهای منطقه آسیا و اقیانوسیه، و کمک به کاهش شکاف آموزشی در بین کشورهای منطقه از نقطه نظر آموزش کیفی، از طریق طراحی یا تقویت سازوکارهای مورد نیاز است. ما امیدواریم که دستاوردها و نتایج این کارگاه منجر به تقویت هماهنگی و افزایش دانش و اطلاعات قانونگذاران و سیاستگذاران در خصوص جایگاه آموزش کیفی در دستیابی به اهداف اصلی توسعه کشورها و درنهایت تعیین چالش های آموزش کیفی و سازوکارهای غلبه بر آن ها شود".

در ادامه جلسه، ایشان در سخنرانی خود، که با عنوان مقدمه ای برآموزش کیفی و نقش سازمان های سیاستگذار و قانونگذار در ارتقای آموزش کیفی ایراد شد، به نکات زیر اشاره کرد : " سالهاست عموم باور دارند که عملکرد نظام آموزش و پرورش عنصری کلیدی در راهبردهای دستیابی به پیشرفت اقتصاد ملی است و ضرورت دقت و حسابرسی مناسب در مورد نتایج حاصل از مخارج عظیم این سامانه در سطوح عالی حکومت ها به دغدغه خاطر آنان تبدیل شده است. این گرایش جهانی، در بیانیه های هم اندیشی در مورد آموزش و پرورش در جامتین تایلند (۱۹۹۰) و نشست جهانی آموزش و پرورش در داکار سنگال

^۱ رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ایران و رئیس کمیته برگزاری دومین کنفرانس مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش

(۲۰۰۰) نمایان است چرا که از مقامی ملل می خواهند تمامی جنبه های کیفیت آموزش و پرورش را بهبود بخشنند و دستیابی به عالی ترین سطح کیفیت را تضمین کنند به نحوی که نتایج یادگیری پذیرفتی و سنجش پذیر برای همه افراد حاصل شوند.

رویکردهای قدیمی در مورد کیفیت آموزش و پرورش، شاخصهای جانشین کیفیت، مانند افزایش اعتبارات مالی، افزایش تعداد کارکنان و سایر دروندادها در سطح تمهید امکانات برای آموزش و پرورش را به عنوان نشانگرهای کیفیت در نظر می گرفتند. در معیارهای سنتی تاکید بر متغیرهایی بوده است که ظاهرا، کیفیت را مورد سنجش قرار می دهند اما در حقیقت، معیار سنجش کیفیت نیستند نظیر جمعیت کلاس، درآمد معلمان، بودجه آموزشی، تعداد مدارس و کلاس ها، در حالیکه اینک آشکار شده است این ملاک ها نامربوط و ناسودمند هستند. گرایش های جهانی به سوی جابجایی این ملاک ها با نتایج تربیتی سنجش پذیر از جمله آگاهی ها، توانمندی ها، مهارت ها و رفتارها است، همان یادگیری هایی که زندگی ثمر بخش در جهانی پر تغییر را ممکن می سازد. این معیارهای اصلاح شده جدید شامل معیارهایی هستند که بر پیشرفت آموزش، پیشرفت در زمینه یادگیری ریاضیات و خواندن و نوشتن، یادگیری مهارت های زندگی و توانایی در مسئله گشایی و حل مشکلات، تاثیرگذارند. با چنین رویکردی تعریف شاخص های سنجش پذیر پیشرفت عملکرد فراغیران از نخستین گام ها در این مسیر پایان ناپذیر (ارتقای کیفیت آموزش و پرورش) است.

در این زمینه، یونسکو براساس بیانیه " جامتین " و " داکار " معیارهایی برای آموزش کیفی دارد که عبارتند از: دسترسی یکسان همگان به آموزش، برآوردن نیازهای همه افراد، بهبود توانمندیهای شناختی فراغیران، بهداشت و امنیت، ایجاد انگیزه در فراغیران، توانمندسازی معلمان، طراحی برنامه های درسی و سازوکارهای مدیریتی مناسب، و توزیع عادلانه منابع. البته این معیارها دقیق نیستند و نیازمند تبدیل به نشانگرهای دقیق و سنجش پذیرند زیرا اگرچه تلاش های جهانی به سوی تمرکز بر آگاهی ها و مهارتهای دانش آموزان گرایش یافته است. اما جنبه های حیات انسانی مانند اخلاق و معنویت به سبب دشواری در سنجش و نیز گرایش های هستی شناسانه سیاستگذاران و دست اندر کاران نادیده مانده اند".

آقای دکتر عباسپور در ارائه تعریفی از آموزش کیفی افزود: " آموزش کیفی رویکردی به آموزش است که دستیابی همگان به آموزش و پرورش برابر و عادلانه و توانمندسازی افراد در دستیابی به آگاهی ها،

ظرفیت ها، مهارت ها و رفتارهای لازم برای دستیابی به اهداف شخصی، اجتماعی و اقتصادی مهم را تضمین نماید. چالش هایی که بر سر راه این نوع آموزش قرار دارد، عبارتند از: فقدان یک برنامه مناسب و دقیق از سوی ساختارهای قانونگذاری در زمینه ارزیابی کیفیت آموزش، نبود تخصص کافی برای تعیین دانش، آگاهی و رفتار مورد نیاز در برآورده کردن نیازهای سطوح مختلف آموزش، کمبود بودجه برای مشارکت در ارزیابی بین المللی در زمینه پیشرفت آموزشی، معیارهای ناکافی در ارزیابی کیفیت شامل: تعداد کلاس ها، تعداد معلمان، و بودجه آموزشی، نبود همکاری نزدیک بین کشو رهای منطقه و فقدان سازوکارهای مناسب برای تبادل موثر تجربیات و تخصص بین این کشورها. بر این اساس و به منظور دستیابی به آموزش کیفی، برای پارلمان ها نیز برنامه ها و رهنمودهایی طراحی شده است که از آنجمله می توان به تشویق دولت ها به تصویب معیارهای دقیق و قابل سنجش برای ارزیابی نتایج آموزشی، اختصاص بودجه ای ویژه به کشورها کم درآمد به منظور مشارکت آنها در ارزیابی های بین المللی پیشرفت آموزشی، برگزاری کارگاه های منطقه ای برای اعضای کمیسیون های آموزش و تحقیقات پارلمان های منطقه به منظور ارزیابی کیفیت، با همکاری و مشارکت یونسکو و موسسات خاص آموزشی، و تشکیل گروه های مشاوره و پلیگاه های اطلاعاتی به منظور تبادل بهترین تجربیات بین کشورهای عضو مجمع عمومی نمایندگان مجالس آسیا واقیانوسیه در زمینه آموزش، اشاره کرد ".

رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ایران ، در خصوص فعالیت های این کمیسیون افزود: " از فعالیت های کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای جمهوری اسلامی ایران که در سال ۱۹۷۹ تاسیس شد، می توان به جلب توجه دولت به بازسازی اساسی نظام آموزش ملی و تصویب قانون بررسی مجدد اهداف و مسئولیت های وزارت آموزش و پرورش، ارتقای شان و منزلت معلمان، قانون استخدام معلمان نیمه وقت، و ارتقای فناوری های ارتباطات و اطلاعات و استفاده از آن در آموزش و تاسیس مدارس کوچک در چارچوب چهارمین و پنجمین طرح های توسعه ملی اشاره کرد .

آموزش بهداشت از طریق قانون استخدام مریبان بهداشت مدارس، ایجاد امکان دسترسی افراد دارای نیازهای ویژه به آموزش، از طریق تاسیس سازمان آموزش و پرورش استثنایی کشور و سازمان آموزش استعدادهای درخشنان، اصلاح و احیای فضاهای آموزشی از طریق تخصیص چهارمیلیارد دلار برای اصلاح فضاهای آموزشی به منظور اصلاح معیارهای تضمین کیفیت، و ادغام آموزش با رشد استعدادهای ذهنی

روحی- روانی و همه جانبیه دانش آموزان، متناسب با نیازهای اجتماعی از طریق قانون احیای معاونت پرورشی نیز از دیگر فعالیت‌های کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ایران است.^۲ آقای دکتر عباسپور در خاتمه سخنان خود، اظهار داشت: " نقش مجمع هم اندیشی مجالس قانونگذاری آسیا و اقیانوسیه علاوه بر تشویق کشورهای منطقه به عضویت در مجمع ، بهره گیری از تجربه های کشورهای عضو و منطقه برای اعطای کمک های کارشناسانه به اعضاء برای تدوین معیارهای رشد و یادگیری و فرآیند و درونداد مناسب برای سامانه آموزش و پرورش هر کشور، ایجاد همسازی میان معیارهای مزبور در سطح منطقه با توجه به اهداف رشد و توسعه منطقه ای و تدوین برنامه راهبردی برای تشویق اعضاء به تدوین و تصویب معیارها و ضوابط ارتقای کیفیت آموزش و پرورش در شوراهای قانونگذاری ملی خواهد بود. علاوه بر این تدوین برنامه ای ارزیابی مداوم کیفیت آموزش و پرورش منطقه توسط کارشناسان کشورهای عضو و تصویب آن توسط وزرای آموزش و پرورش آنان و تقدیم این برنامه برای تصویب به شوراهای قانونگذاری هر کشور از دیگر اقداماتی است که مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش می تواند در برنامه های خود بگنجاند. در این مسیر یونسکو و نهادهای وابسته و همکار با آن، مانند موسسه ای بین المللی برنامه ریزی آموزشی می توانند از طریق مشاوره تخصصی و انتقال تجربیات جهانی و اعطای کمک های مالی به این حرکت منطقه ای، یاری رسانند".

جلسه دوم: یونسکو و ظرفیت سازی در آموزش کیفی

آموزش کیفی: ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار

آقای اتیین کلمت^۳، قائم مقام دفتر منطقه ای یونسکو در بانکوک در زمینه آموزش، اولین سخنران این بخش بود که در سخنرانی خود اظهار داشت: " در تعریف حق آموزش آمده است: آموزش حق یکایک افراد است و حداقل باید در مراحل پایه و ابتدایی مجانی باشد. مطابق با بند ۲۶ بیانیه جهانی حقوق بشر که در سال ۱۹۴۸ توسط مجمع عمومی سازمان ملل اتخاذ شد : "آموزش باید در جهت توسعه کامل شخصیت انسانی و تقویت احترام به حقوق بشر و آزادی های بینیادین سوق داده شود ". سوال مهم این است که چرا آموزش در اولویت قرار دارد؟ در پاسخ به این سوال می توان گفت که آموزش محرك قوى برای کاهش فقر و عامل توسعه اقتصادی- اجتماعی پایدار است. تحصیل در یک سال می تواند ۱۰ درصد درآمد یک فرد را افزایش دهد . هر سال تحصیل بیشتر می تواند متوسط تولید ناخالص داخلی را به میزان ٪۳۷

² Etienne Clement

افزایش دهد. اگر تمامی دانش آموزان در کشورهای کم درآمد قبل از ترک مدرسه، مهارت های اولیه خواندن را فرا گیرند، ۱۷۱ میلیون نفر از فقر رهایی خواهد یافت. کودکانی که والدین تحصیل کرده دارند از شرایط سلامت و تحصیل بهتری برخوردارند."

ایشان در خصوص رابطه بین آموزش کیفی و توسعه پایدار افزود : " آموزش می تواند افراد را به دانش، مهارت ها ، ارزش ها و رفتارهای مورد نیاز برای پایداری محیطی مجهز کند. زیرا کیفیت آموزش به اصل آموزش بستگی دارد. اگر به چالش های مربوط به توسعه پایدار نظری تغییر اقلیم و موضوعات محیطی توجه نشود، نقش آموزش تحقق نخواهد یافت . آموزش برای توسعه پایدار برمهارت های تفکر نقادانه و نظام مند تاکید می کند. این رویکرد بر نتایج یادگیری تاثیر بسزایی دارد چرا که باعث ترغیب و شویق معلمان و دانش آموزان و نیز بکارگیری روش های دیگر از جمله رویکرد آموزشی مبتنی بر گفتمان می شود، و این احساس را که آموزش با زندگی و آینده فرآیندان در ارتباط تنگاتنگ است، تقویت می کند . در زمینه آموزش، در سطح دنیا طرح های ابتکاری مختلفی تنظیم شده است که از آنجمله می توان به برنامه آموزش برای همه، و اهداف توسعه هزاره اشاره کرد . در مورد این دو برنامه، دولت ها، گروه های جامعه مدنی، سازمان های غیر دولتی، آژانس های ملل متحد، و آژانس های دوجانبه و چند جانبه متعهد شده اند که تا سال ۲۰۱۵ اهداف این دو برنامه را تحقق بخشند.

برنامه آموزش برای همه بر اساس سه اصل طراحی شده است که عبارتند از : ۱- آموزش، حق اولیه هر انسان است ۲- تعهد بین المللی سال ۱۹۹۰ و تجدید آن در سال ۲۰۰۰ و ۳- برنامه آموزش برای همه در اهداف و در طرح عمل ملی این برنامه در کشورها گنجانیده شده است . اهداف توسعه هزاره بر اساس تعهد بین المللی سال ۲۰۰۰ تنظیم شده است که دو هدف از هشت هدف آن به طور مستقیم به آموزش مربوط می شود. اهداف آموزش برای همه عبارتند از : " ۱- آموزش و مراقبت اوان کودکی ۲- دسترسی جهانی به آموزش پایه و ابتدایی ۳- فراهم ساختن مهارت های زندگی و یادگیری مدام العمر ۴- اصلاح نرخ سوادآموزی ۵- دسترسی یکسان دختران و پسران به آموزش، و ۶- فراهم کردن آموزش کیفی."

ایشان سپس در خصوص جایگاه آموزش در منطقه آسیا و اقیانوسیه اظهار داشت: " در کشورهای این منطقه ۹۱٪ از دانش آموزان سن ابتدایی در مدارس ثبت نام شده اند که این امر گواه تعهد قوی سیاسی این کشورها در دسترسی به آموزش ابتدایی است . به عنوان مثال می توان به قانون آموزش مجاني و

اجباری هند اشاره کرد. با این وجود علیرغم افزایش ثبت نام د انش آموزان در این کشورها هنوز چالش کیفیت به قوت خود باقی است و در زمینه دستاورد یادگیری، نابرابری زیادی در منطقه وجود دارد. موضوع دیگر، اهمیت و اشتیاق به کسب توانمندی های کلیدی نظیر خلاقیت، مهارت های شخصی، تفکر نقادانه و ... است که متأسفانه بین آنچه که نظا م آموزشی در منطقه ارائه می دهد با آنچه بازار کار می خواهد و بخشی از آن به خلاقیت و مهارت مربوط می شود، تناسب و هماهنگی وجود ندارد. حوزه های دیگر آموزش که در منطقه از لحاظ سیاستگذاری و اختصاص بودجه، به آن ها توجه نمی شود عبارتند از: ۱- آموزش و مراقبت اولن کودکی ۲- سوادآموزی بزرگسالان (۵۱۸ میلیون بی سواد دنیا در منطقه آسیا و اقیانوسیه زندگی می کنند) ۳- تساوی دسترسی دختران و پسران به آموزش، از جمله کمک به آموزش دختران در کشورهای خاص و توجه به عملکرد بسیار ضعیف پسران د رمدرسه و نرخ بالاتر ترک تحصیل آنها در سای کشورهای منطقه. "

ایشان در ادامه اظهار داشت: " ثبت نام کودکان در مدرسه کافی نیست و باید آموزشی که فراگیر دریافت می کند با زندگی او مرتبط و از کیفیت خوبی برخوردار باشد. آمارهای اخیر نشان می دهد که بسیاری از دانش آموزان در مدرسه، آموزش بسیار کمی دریافت می کنند . ارزیابی های بین المللی نشان دهنده نابرابری بسیار زیاد در کشورهای منطقه است و سطح دستاوردهای آموزشی در آن ها اغلب بسیار پائین و نابرابر است. یک آموزش کیفی مناسب باعث توسعه مهارت های شناختی شامل خواندن، نوشتن و حساب، و توسعه مهارت های عاطفی، خلاقیت و ارتقای نگرش ها و ارزش های مورد نیاز برای زندگی موفق در جامعه می شود و با ایجاد بهبود در زندگی شخصی و اجتماعی فرد از طریق بهداشت بهتر، باروری کمتر، کاهش ابتلاء به ایدز و ویروس " اچ آی وی "، باعث درآمد بیشتر، و در کل رشد ملی می گردد.

آقای کلمنت با ذکر اینکه گام برداشتن به سوی کیفیت بیشتر رویکردنی کل نگرانه است که با فراگیران شروع می شود و تمام ی عوامل دیگر را به حساب می آورد، افزود : " نمودار آزمون تیمز و پرلز در کشورهای منطقه نشان می دهد که کشورهایی که درآمد بیشتری داشته اند از نظر ریاضی و خواندن در سطح بالاتری هستند و کشورهای کم درآمدتر در این زمینه افت داشته اند . البته استثنائاتی هم وجود دارد. بعضی از کشورهای کم درآمد در بحث کیفیت آموزش سرمایه گذاری کردند و نتیجه بسیار مطلوبی کسب نمودند ولی برخی دیگر علیرغم سرمایه گذاری در زمینه آموزش نتوانستند به آموزش کیفی دست

لیند و این نشان می دهد که نحوه سرمایه گذاری بر آموزش مهمتر از صرفا سرمایه گذاری در این زمینه است. آموزش کیفی باید باعث شود که کودکان بیشتری در مدرسه بمانند و دوره آموزش ابتدایی را به پایان برسانند. در کشورهایی که نسبت دانش آموزش به معلم زیاد است فقط یک سوم از دانش آموزان می توانند پایه ابتدایی را به پایان برسانند و این نشان دهنده این است که اگر در کلاس های درس تعداد دانش آموزان کمتر باشد، ترک تحصیل کمتر می شود. کمبود معلم هنوز یکی از مشکلات جدی است و استخدام معلم به میزان $\frac{1}{3}$ درصد، تا سال ۲۰۱۵ ضروری است. موضوع دیگر سرمایه گذاری و تامین مالی برای آموزش کیفی است. در کشورهای کم درآمد، سرمایه گذاری بیشتر بر آموزش، تاثیر مثبتی بر نتایج و دستاوردهای یادگیری داشته است. طبق اعلام یونسکو باید 6% از تولید ناخالص داخلی و 20% از کل پرداخت های ملی، صرف آموزش شود. این پرداخت ها در آمریکای شمالی و غرب اروپا $\frac{3}{5}\%$ ، آسیای مرکزی $\frac{2}{3}\%$ ، آسیای شرقی $\frac{3}{4}\%$ و در جنوب و غرب آسیا به میزان 3% تولید ناخالص داخلی است. امروزه در برخی از کشورهای فقیر و درحال توسعه، بودجه بسیاری صرف مسائل نظامی می شود. در حالیکه صرف تنها 10% از این مخارج بر ای آموزش در کشورها باعث ورود $9/5$ میلیون کودک به مدرسه می شود. "

قائم مقام دفتر منطقه ای آسیا واقیانوسیه یونسکو در زمینه آموزش، در خصوص آموزش کیفی مناسب و ارزیابی یادگیری کیفی اظهارداشت: "برنامه درسی مرتبط و مناسب با اهداف، اختصاص مدت زمان کافی برای آموزش، بهره گیری از مواد آموزشی مناسب، و استفاده از زبان مادری در تحصیل و گذار آرام به زبان دوم، بهداشت مدارس و دسترسی آسان معلولین به محیط مدرسه نیز از عوامل موثر در کیفیت بخشی به آموزش است. در منطقه آسیا و اقیانوسیه، چهار نوع ارزیابی وجود دارد که از آنجمله می توان به ارزیابی های بین المللی یادگیری از طریق آزمون های "پیزا"، "تیمز" و "پرلز" ، ارزیابی های یادگیری در سطح ملی (که بر اساس استاندارهای تعریف شده ملی، به بررسی نتایج یادگیری می پردازد) ، ارزیابی از طریق برگزاری امتحانات دولتی(که برای ادامه تحصیل از پایه ای به پایه دیگر صورت می گیرد) و ارزیابی های مبتنی بر مدارس (که بر اساس قواعد و اصول خود مدارس صورت می گیرد) اشاره کرد. یونسکو در زمینه اصلاح کیفیت آموزش در منطقه آسیا و اقیانوسیه فعالیت هایی را انجام می دهد که از آنجمله می توان به: حمایت از اهداف شش گانه آموزش برای همه و تمرکز بر معلمان به عنوان کلید آموزش کیفی از طریق افزایش قابلیت ها و منزلت آن ها و گسترش ظرفیت مراکز تربیت معلم، ایجاد شبکه بین موسسات

تحقیقاتی داخل کشور که مسئولیت آن ها ارزیابی نتایج یادگیری است ، برگزاری سمینارهایی با موسسه توسعه آموزشی کرده، و برقراری سیستم ارزیابی و معیارسازی برای نتایج آموزشی که به ابتکار بانک جهانی و با هدف مستند سازی و مقایسه عوامل تعیین کننده و معیارهایی که به عملکرد یادگیری کودکان کمک می کند، طراحی شده است، اشاره کرد.^۳

آقای کلمانت در پایان سخنرانی خود ضمن طبقه بندی نقش پارلمان ها در زمینه آموزش کیفی در سه مقوله تخصیص بودجه، قانونگذاری و جلب حمایت عمومی، اقدامات لازم برای دسترسی به آموزش و آموزش کیفی را به شرح زیر برشمرد : " ۱- ایجاد آموزش ابتدایی مجانی و اجباری ، ۲- فراهم کردن بهداشت و امکانات رفاهی و امنیتی برای مدارس ، ۳- رسیدگی به گروههای درحاشیه مانده به ویژه فقراء، اقلیت های زبانی، کودکان و معلولین و غیره، ۴- تشویق انتشارات و افزایش دسترسی به کتب درسی، ۵- اصلاح وضعیت معلمان، ۶- کمک به تصویب ابزارهای بین المللی در زمینه آموزش ، ۷- حمایت و تصویب قوانینی که باعث افزایش بودجه آموزشی می شود، ۸- تضمین اینکه بودجه آموزشی در سطح توصیه شده یعنی ۶۰٪ از تولید ناخالص ملی و ۲۰٪ از هزینه ملی است، ۹- حمایت و تصویب قوانینی که به تداوم و افزایش بودجه در زمان بحران اقتصادی می شود ، ۱۰- حمایت و تصویب قوانینی که باعث اختصاص بودجه برای گروه های درحاشیه مانده و محروم از آموزش می شود ۱۱- نظارت بر برنامه ها و بودجه های آموزشی، ۱۲- بسیج منابع اضافه برای آموزش ، ۱۳- افزایش آگاهی عمومی درخصوص حق آموزش از طریق پارلمان ها، رسانه های جمعی و قانونگذاران ، ۱۴- بسیج جامعه و قانونگذاران در حمایت از آموزش کیفی برای همه، ۱۵- وارد کردن معلمان در گفتمان مربوط به اصلاحات به منظور اصلاح کیفیت آموزش ۱۶- تعهد سیاسی برای تضمین اینکه برای رفع نابرابری های منطقه ای در نواحی مختلف جغرافیایی، توزیع عادلانه منابع صورت گیرد ، ۱۷- عمل به تعهدات قبلی و حمایت از طرح های ابتکاری مربوط به آموزش (به عنوان مثال بیانیه دهلی نو/ نشست نمایندگان آموزش پارلمان ها)."^۴

تحقیق اصلاح کیفیت: کارهایی که باید انجام شوند و اقداماتی که باید از آن ها اجتناب نمود
سخنران دیگر این بخش، آقای آنتوان دوگرو^۳، متخصص ارشد مدیریت و برنامه ریزی آموزشی موسسه بین المللی برنامه ریزی آموزشی یونسکو^۴ (IIEP) بود. ایشان در سخنرانی خود که تحت عنوان تحقیق

³ Anton de Grauwe

⁴ International Institution for Educational Planning

اصلاح کیفیت: کارهایی که باید انجام شوند و اقداماتی که باید از آن ها اجتناب نمود، در جلسه ارائه شد، اظهار داشت: در اصلاح کیفیت باید به سه رویکرد توجه و از سه رویکرد اجتناب شود. سه رویکردی که باید از آن اجتناب کرد، عبارتند از:

- ۱- سرمایه گذاری زیاد بر روی عوامل جداگانه . زیرا کیفیت، موضوع بسیار پیچیده ای است و عوامل بسیاری به نظر در آن دخیلند، ولی بسیاری از عوامل هیچگونه ارتباطی با یکدیگر ندارند و جدا از هم هستند. سرمایه گذاری بر روی این عوامل به جز ایجاد پیچیدگی در کار، حاصل دیگری نخواهد داشت. برای رسیدن به کیفیت، باید برنامه های درسی، آزمون ها و عواملی از این دست مورد توجه قرار گیرند.
- ۲- درنظر گرفتن معلمان به عنوان محدودیت : معلمان پرهزینه ترین و همچنین ارزشمندترین عامل محسوب می شوند و کیفیت آن ها به کیفیت نظام آموزشی می انجامد و بدون آن ها در واقع هیچ آموزشی وجود نخواهد داشت.
- ۳- اتخاذ و پذیرش بهترین رویکرد بدون انطباق آن با شرایط خاص آن کشو ر و ادغام آن با رویکرد های دیگر: در اینجا بحث اهمیت بافت و شرایط، مطرح می شود . به عنوان مثال ، سالها پیش وقتی نتایج دستاوردهای بین المللی مورد بررسی قرار گرفت ، فنلاند به عنوان کشوری موفق این زمینه شناخته شد . در این کشور اختیارات زیادی به مدارس داده شده است و چهارچوب درسی سبکی در نظام آموزشی آن وجود دارد. این کشور از معلمان بسیار مجری بھر می برد . در فنلاند تا چند سال گذشته گروه اقلیتی وجود نداشت و کمترین نابرابری در این کشور دیده می شود . کشورهای دیگر با در پیش گرفتن روش فنلاند هرگز نتوانستند به موفقیت دست یابند زیرا اعطای خودمختاری به کشورهایی که کیفیت آموزشی آن ها پائین است، برایشان مشکلات زیادی را ایجاد می کند.

سه رویکردی که باید به آن ها توجه شود ، عبارتنداز:

- ۱- فرآیند ها مهمتر از دروندادها هستند . به عنوان مثال اگر به مدارس توجه کنیم درمی یابیم که در بسیاری از موارد، مدارسی که از نظر تعداد کلاس ها و دانش آموزان و سایر موارد در وضعیت مشابه ای هستند، دارای عملکرد متفاوت می باشند. این امر برای سیستم آموزشی هم مصدق دارد. کشورها معمولا منابع مالی یکسانی را صرف آموزش می کنند ولی نتایج متفاوتی می گیرند . با این تفاسیر و با توجه به

اینکه فرآیند ها، مکانیزم هایی برای نظارت محسوب می شوند آنچه در عمل انجام می شود و کیفیت فرآیند بسیار مهمتر از چیزی است که بعنوان درونداد ارائه می گردد.

۲- باید با توجه به نیازهای مناطق، مدارس و معلمان، سیاست های متفاوتی اتخاذ شود : مدارس و معلمان به لحاظ توأم‌نند و باید با توجه به این تفاوت ها، میزان آموزش و مقدار منابع مالی که به آن ها اختصاص داده می شود، تغییر یابد.

۳- حفظ تعادل و موازنہ: باید بین کنترل و حمایت و بین حرفه ای گری، خودمختاری و پاسخگویی ، موازنہ و تعادلی ایجاد شود . خودمختاری باید پس از ایجاد زیرساخت ها و حرفه ای گری به وجود آید . مدارس در صورتی می توانند خودمختاری داشته باشند که بتوانند به خوبی عمل کنند . بین خودمختاری و توأم‌نندی باید تناسب ایجاد شود."

ایشان در پایان سخنان خود، در خصوص بهینه سازی معیارهای تضمین کیفیت، اظهار داشت : "برای رسیدن به کیفیت مناسب، یکسری راهبردهای وجود دارد که باید توسط کشورها توسعه داده شوند . نخست اینکه هر کشور باید یک "بسته" اطلاعاتی حداقلی، برای هریک از مدارس تعریف کند و نیاز آن مدرسه را به میزان منابع مالی و حمایت دولت مشخص کند . ارائه اطلاعات به دولت کمک می کند که برای پاسخگویی به نیازهای مدارس و اختصاص منابع به آن ها آگاهانه تر عمل نماید راهبرد دیگر، توسعه معلمان و مدیران با کفایت و حرفه ای مدارس است . ایجاد حرفه ای گری چیزی فراتر از آموزش است و باید انتظاراتی که از معلمان و مدیران می رود، بخوبی تبیین شود. مسئله دیگر، ارزیابی معلمان است. این ارزیابی در انگیزه بخشی به معلمان و زنده نگهداشت رابطه مدارس با وزارت آموزش و پرورش بسیار کمک می کند. حمایت از مدارس و معلمان باعث افزایش نتایج و دستاوردهای آموزشی می شود و جمع آوری اطلاعات از عملکرد آن ها می تواند انگیزه شان را در فعالیت بهتر و موثرتر افزایش دهد."

جلسه سوم: کمیسیون های ملی و آموزش کیفی در منطقه آسیا و اقیانوسیه

نقش کمیسیون های ملی در تحقق اهداف کیفی برنامه آموزش برای همه، آموزش برای توسعه پایدار و اهداف توسعه هزاره

اولین سخنران این بخش ، آقای دکتر سعیدآبادی دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران بود. ایشان در سخنرانی خود که تحت عنوان نقش کمیسیون های ملی در تحقق اهداف کیفی برنامه آموزش برای همه، آموزش برای توسعه پایدار و اهداف توسعه هزاره در جلسه مطرح گردید، اظهار داشت: "پیش از پرداختن به نقش کمیسیون های ملی باید عملکرد یونسکو مورد بررسی قرار گیرد. زیرا کمیسیون های ملی جزئی از خانواده بزرگ یونسکو هستند . یونسکو کار ویژه های مختلفی دارد . نخست اینکه ، این سازمان آزمایشگاه عقیده و مجمعی برای تضارب ایده ها است. عملکرد دوم یونسکو ، ظرفیت سازی و عملکرد سوم آن ، هنجارسازی از طریق تدوین کنوانسیون ها، قطعنامه ها و ... است، اطلاع رسانی، چهارمین فعالیت یونسکو می باشد و در آخر اینکه ، یونسکو بستری برای تقویت و فر اهم کردن زمینه لازم برای همکاری های بین المللی است . با توجه به این کارکردها، کمیسیون های ملی یونسکو وظای ف و عملکردهایی دارند که عبارتند از: اطلاع رسانی، هماهنگی برنامه های یونسکو با سازمان های داخلی و ملی، طراحی، اجرا و ارزیابی برنامه های یونسکو، ارائه مشاوره به یونسکو، و هماهنگی ملی در زمینه برنامه های یونسکو".

آقای دکتر سعیدآبادی در ادامه اظهار داشت: "در مورد آموزش برای توسعه پایدار تعاریف مختلفی ارائه شده است. بنا بر تعاریف، آموزش برای توسعه پایدار: فرایندی است مبتنی بر تحول و تفکر برای ایجاد ارزش ها و مفاهیم پایداری نه تنها در نظام آموزشی بلکه در زندگی شخصی و حرفه ای یکایک افراد؛ وسیله ای است برای توانمندسازی مردم و مجھز کردن آن ها به دانش مورد نیاز برای رویارویی با مشکلات مشترک؛ رویکردی کلی است برای دستیابی به عدالت اقتصادی و اجتماعی، و در نهایت وسیله ای است برای بهبود کیفیت آموزش پایه، جهت دادن مجدد به برنامه های آموزشی موجود، و افزایش آگاهی ها در این تعاریف از چندین مفهوم کلیدی به طور مرتب استفاده شده که عبارتند از : خلق، تولید و ارتقای آگاهی، مسئولیت پذیری، یادگیری برای تغییر، مشارکت در امور، یادگیری مادام العمر، تفکر نقادانه، داشتن رویکردی نظام مند و درک پیچیدگی، مسئله گشایی، و برآوردن نیازهای جامعه کن ونی بدون به مخاطره انداختن زندگی نسل های آینده . در حوزه آموزش برای توسعه پایدار ادغام سه جنبه با یکدیگر ضروری است. این جنبه ها شامل: بعد فرهنگی - اجتماعی (حقوق بشر، صلح و امنیت، تساوی جنسیتی، تنوع فرهنگی، درک بین فرهنگی، سلامت، ویروس " اچ آی وی " و " ایدز")، بعد زیست محیطی (موضوعات

مربوط به منابع طبیعی، کاهش و پیشگیری بلایا، شهرنشینی و توسعه روستایی)، و بعد اقتصادی (کاهش فقر، مسئولیت پذیری جمعی و پاسخگویی، و جهت بخشی مجدد به اقتصاد بازار) است."

ایشان در ادامه افزود : "اولویت های یونسکو در زمینه آموزش برای توسعه پایدار در منطقه آسیا و اقیانوسیه یونسکو در حوزه های اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و محیط زیستی عبارتند از : در حوزه اجتماعی: حاکمیت مناسب، عدالت ج نسیتی، بهداشت و جلوگیری از ابتلا به ایدز و ویروس " اچ آی وی "، صلح، حقوق بشر، دسترسی به آموزش، جلوگیری از قاچاق انسان و اعتیاد به موادمخدر، در حوزه فرهنگی : میراث فرهنگی و حفظ فرهنگ و دانش سنتی، و در حوزه اقتصادی: شهری شدن، فقر، امنیت غذایی و توسعه روستایی، و در حوزه علوم طبیعی و محیط زیست: تغییرات آب و هوایی، آب آشامیدنی، آلودگی هوا، بیابانزایی، حفظ محیط زیست، تنوع زیستی، و بلایای طبیعی."

آقای دکتر سعید آبادی در خصوص کارکردهای اهداف توسعه هزاره، برنامه آموزش برای همه، و آموزش برای توسعه پایدار، اظهار داشت: "اهداف توسعه هزاره مجموعه ای از اهداف ملموس و قابل اندازه گیری است که آموزش هم به عنوان یک درونداد و هم یک شاخص در تحقق این اهداف نقش بسزایی دارد . در حوزه آموزش برای همه ، نکته اصلی این است که آموزش حقی برای همه، در هر سن و مکان و متراffد یادگیری فرآگیر و در ازمنت است که به توسعه می انجامد . از این رو تحقق برنامه آموزش برای همه مستلزم حمایت همه جانبی مجالس، قانونگذاران و دست اندر کاران نهادهای مسئول است . تاکید برنامه آموزش برای همه، بر روش هایی است که می تواند فرصت آموزش کیفی را برای همه فراهم آورد . آموزش برای توسعه پایدار باعث ارتقای آن دسته از ارزش های زیربنایی، فرآیندهای ارتباطی، و بروندادهای رفتاری می شود که مشخصه یادگیری در تمامی شرایط است."

دبیرکل کمیسیون ملی یونسکو در ایران، درخصوص اقداماتی که کمیسیون های ملی کشورها می توانند برای تحقق اهداف توسعه هزاره، برنامه آموزش برای همه و آموزش برای توسعه پایدار انجام دهنده افزود: "کمیسیون های ملی می توانند به عنوان یک رابط در حوزه های آموزش برای توسعه پایدار و برنامه آموزش برای همه، با پیگیری در حوزه های سیاستگذاری وارد شوند، و با اتخاذ روش ها و اقداماتی : آموزش برای توسعه پایدار، آموزش برای همه و اهداف توسعه هزاره را از طریق آموزش رسمی ارتقاء بخشنده، آموزشیاران را به توانمندی و قابلیتی مجهز کنند که بتوانند اهداف سه برنامه را در تدریس خود

بگنجانند، آگاهی و درک عمومی را در مورد این سه موضوع از طریق یادگیری آزاد و غیررس می افزایش دهند، از تحقیقاتی که در زمینه گسترش اهداف توسعه هزاره، آموزش برای همه و آموزش برای توسعه صورت می گیرد، حمایت کنند، و همکاری های منطقه ای و بین المللی را درخصوص اهداف توسعه هزاره، برنامه آموزش برای همه و آموزش برای توسعه پایدار، تقویت کنند."

ایشلن در پایان اظهار داشت: "فعالیت هایی که لازم است در سطح ملی به منظور تحقق اهداف توسعه هزاره ، آموزش برای همه و آموزش برای توسعه پایدار انجام شود ، عبارتند از: ایجاد نهادهای هماهنگ کننده ملی برای برنامه آموزش برای توسعه پایدار و آموزش برای همه و توسعه سیاست های لازم برای این برنامه ها یا گنجانیدن آن ها درسیاست های موجود، ایجاد همکاری های بین بخشی در زمینه توسعه و اجرای اهداف توسعه هزاره، برنامه آموزش برای همه و آموزش برای توسعه پایدار، اتخاذ اقداماتی جهت حفظ ، استفاده و حمایت از دانش بومی با توجه به آموزش بر ای توسعه پایدار، در دسترس بودن ابزار و مواد آموزشی، اختصاص بودجه ویژه برای حمایت از آموزش برای توسعه پایدار و برنامه آموزش برای همه (در سال ۲۰۰۶، چهل و چهار کشور دنیا یک نهاد هماهنگ کننده ملی در زمینه آموزش برای توسعه پایدار داشتند. در پایان ۲۰۰۸، تعداد این کشورها به ۷۸ کشور افزایش یافت)، افزایش آگاهی، ظرفیت سازی، پژوهش و نظارت و ارزیابی در زمینه آموزش برای توسعه پایدار، برنامه آموزش برای همه و اهداف توسعه هزاره و ایجاد هم افزایی بین آن ها، گسترش همکاری های منطقه ای و بین المللی، شبکه سازی ملی، هماهنگی ، و بودجه گذاری. در جمهوری اسلامی ایران واحدی در معاونت ریاست جمهوری، در زمینه آموزش برای توسعه پایدار فعال است. کمیسیون ملی یونسکو در ایران نیز به عنوان یک واحد رابط در زمینه آموزش برای توسعه پایدار، برای رسیدن به یک جمع بندی، در تلاش است تا بین مجلس، وزارت آموزش و پرورش، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری وسایر نهادهای ذیربسط هماهنگی لازم را به وجود آورد".

تجربیات کمیسیون ملی کره در ارتقای کیفیت آموزش در کره و منطقه آسیا و اقیانوسیه

آقای تائک سو چان^۵، دبیر کل کمیسیون ملی کره ، سخنران دیگر این بخش بود که تجارب کمیسیون ملی کره در ارتقای آموزش کیفی در کره و منطقه آسیا و اقیانوسیه را مطرح کرد. ایشان در آغاز سخنرانی

⁵ Taeck Soo Chun

خود اظهار داشت: "امروزه دسترسی به آموزش در حال افزایش است، اما هنوز کیفیت بخشی به آموزش و کاهش شکاف بین کشورها به لحاظ بازده آموزشی ، به کندی صورت می گیرد و این یک معطل جهانی است. کشور کره در مقطعی از زمان در زمینه آموزش با مشکلات شدیدی مواجه شد اما یونسکو با وارد کردن کتب درسی به این کشور به کمک کره شتابت و بدین ترتیب مراکز آموزشی زیادی ایجاد شد. هم اکنون درصد بی سوادی در کره به ۱٪ رسیده است که ما این را مدیون یونسکو هستیم، ورود دانش آموزان به دانشگاه های این کشور نیز به ۸۵٪ افزایش یافته است. آنچه امروزه بر آن بسیار تاکید می شود دسترسی به آموزش کیفی است . یکی از راه های دستیابی به این هدف، بکارگیری خلاقیت است : خلاقیت در علم، فرهنگ و اقتصاد به آموزشی می انجامد که مطلوب همگان است. یکی از راه های ایجاد خلاقیت، بکارگیری فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش است . در این زمینه شرکت "سامسونگ" / کی ان سی یو^۶ بودجه ای را برای تقویت ICT در کره، فیلیپین، لائوس و حتی اتیوپی از طریق تقویت مرکز آموزش فناوری ارتباطات و اطلاعات فیلیپین، مراکز جوانان لائوس و کمک به برگزاری کارگاه های آموزشی در زمینه فناوری ارتباطات و اطلاعات در اتیوپی اختصاص داد ."

ایشان در ادامه، در خصوص فعالیت های کشور کره در زمینه موضوع آموزش برای توسعه پایدار ر افزود: "در این کشور یک کمیته ملی در زمینه آموزش برای توسعه پایدار فعال است . توجه کره به این نوع آموزش از سطح ابتدایی تا عالی است و در این زمینه تاکنون فعالیت های مختلفی انجام داده است که به عنوان مثال می توان به برگزاری سمینارهای مختلف در سال ۲۰۱۰ و ۲۰۱۱ با عنوانیں و موضوعات مختلف اشاره کرد که عبارتند از :

۱- آموزش برای توسعه پایدار و منابع انسانی سیز و خلاق (۴ می ۲۰۱۰)،

۲- آموزش برای توسعه پایدار و نوآوری برنامه درسی و فرایند تدریس- یادگیری (۳۰ ژوئن ۲۰۱۰)،

۳- آموزش برای توسعه پایدار و توسعه محلی (۲۴ آگوست)،

۴- آموزش برای توسعه پایدار و رقابت پذیری (۲۹ اکتبر)، و

۵- آموزش برای توسعه پایدار: ظرفیت های بلقوه و کاربرد (۱۶ دسامبر) .

⁶ SAMSUNG/KNCU

در سال ۲۰۱۱ نیز سمینارهایی با موضوعات مختلف درنظرگرفته شده است که عبارتند از:

۱-آموزش هنر برای توسعه پایدار (۲۸ می)،

۲-آموزش برای توسعه پایدار و حوزه های حمایت شده (۶ جولای)،

۳-آموزش برای توسعه پایدار در فضای یادگیری مدام العمر(۱۶ سپتامبر)،

۴-آموزش برای توسعه پایدار و فناوری ارتباطات و اطلاعات (۱۲ اکتبر)، و

۵-آموزش برای توسعه پایدار و آموزش موزه (۲ دسامبر).

ایشان در ادامه افزود: "در زمینه آموزش برای توسعه پایدار همچنین کشور کره پروژه ای را تحت عنوان "رایس" طراحی و در چند کشور به اجرا درآورد. طرح رایس^۷ که مخفف "طرح ابتکاری منطقه ای برای آموزش تغییرات اقلیم" است در تایلند، نیپال و لائوس با عنوانین مختلف به اجرا درآمد که به ترتیب می توان به "آموزش تغییر اقلیم: حفظ انرژی و محیط زیست" (این طرح به پیشنهاد بیناد توسعه شرقی یو ام سی ای^۸ اجرا شد)، "بسیج اجتماع از طریق مدرسه و برای ایجاد محیط زیست سالم" (اجراه این طرح به پیشنهاد مدرسه راهنمایی شری هیمالی لائز^۹ صورت گرفت)، و پروژه آموزش محیط زیست در "ونگ وینگ^{۱۰}" (که این طرح به پیشنهاد مرکز جوانان فودین دائنگ^{۱۱} به اجرا درآمد) اشاره کرد.

دیگر کل کمیسیون ملی کره در ادامه افزود: "علیرغم تلاش های جهانی که برای کاهش میزان بی سوادی انجام می شود، هنوز مناطق و نقاطی از دنیا دارای میزان بالای بی سوادی هستند. در این رابطه از برنامه هایی که در زمینه آموزش برای همه، توسط کمیسیون ملی کره طراحی و اجرا می شود و حوزه فعالیت آن فراتر از منطقه آسیا است ، می توان به برنامه "بریج"^{۱۲} به معنی "پل" اشاره کرد. این یک برنامه آموزشی است بدین ترتیب که از داخل کره داوطلبانی برای آموزش به مردم کشورهایی که نرخ بی سوادی آن ها بالا است ، اعزام می شوند. حوزه آموزش آن ها، آموزش پایه برای کودکان و بورگسالان و گسترش برنامه های آموزشی براساس نیاز آن کشورها است. بدین ترتیب، این برنامه پلی است بین کره با برخی از کشورهای دیگر منطقه. هدف این برنامه، آفریقا و کشورهای هدف شامل زامبیا، مالایی، لسوتو، روآندا و زیمباوه است. این طرح در سال های گذشته انجام شده و هم اکنون در خود آفریقا نیز در حال

⁷ RICE (Regional Initiative for Climate Change Education) Project

⁸ YMCA for Northern Development Foundation

⁹ Shree Himali Lower Secondary School

¹⁰ Vang Vieng

¹¹ Phoudindaeng Youth Center

¹² The Bridge Programme

اجرا است و جوانان برخی از کشورهای آفریقایی نیز داطلب اجرای این برنامه در کشورهای ضعیف تر بوده اند." آقای سو چان در پایان از برگزاری دوازدهمین گردهمایی منطقه ای هماهنگ کننده های ملی برنامه آموزش برای همه و چهارمین مجمع بلند پایه با موضوع اثر بخشی مساعدتها به عنوان مهمترین فعالیت های سال جاری کره در راستای تقویت آموزش نام برد

جلسه چهارم: تجربیات موفق ایران در ارتقای آموزش کیفی

بهترین تجربیات ایران در بهبود کیفیت آموزش

آقای مهندس نوید ، دبیر شورای عالی آموزش و پژوهش ، اولین سخنران این بخش بود که تجارب موفق وزارت آموزش و پژوهش ایران را در زمینه بهبود کیفیت در جلسه مطرح کرد . ایشان در ابتدای سخنرانی خود در خصوص آموزش کیفی اظهار داشت: "آموزش کیفی حوزه خاصی از نظام آموزشی است که در آن فعالیت های مشخصی به منظور پاسخگویی به نیازهای جامعه انجام می شود . کیفیت دربرگیرنده تحقق نیازها، درک شرایط و تغییرات و برنامه ریزی در جهت اصلاح و پیشرفت است و حوزه تدریس و یادگیری کیفی، براساس نیازهای زندگی کیفی تعریف می شود . آموزش کیفی ویژگی های متفاوتی دارد . در این نوع آموزش، فراگیر نقش بسیار فعالی در فرآیند یادگیری ایفا می کند و خود ، دانش، مهارت، نگرش و انگیزه ها را تعیین می نماید. در آموزش کیفی تجربیات فراگیر، علائق و توانمندی های قبلی وی به حساب می آید و او به یادگیرنده ای مدام عمر که همواره در پی یادگیری است، تبدیل می شود. آنچه در آموزش کیفی حائز اهمیت است ، توجه به تفاوت های فردی فراگیران است . در تدریس کلاسی، معلم برای افزایش یادگیری ، از تجربیات مبتنی بر کارگروهی استفاده می کند . در این نوع آموزش، گسترش تفکر نقادانه و خلاق دانش آموز نیز از اهمیت ویژه ای برخوردار است . در آموزش کیفی راهبردهای تدریس بین فرآیند و رویکردهای مبتنی بر تولید، ایجاد تعادل می کند و راهبردهای تدریس- یادگیری از یافته های مطالعات علمی و دانش صحیح بهره مند می شود. در این راهبردها، این حقیقت که یادگیری دانش آموزان متاثر از بافت فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی آنها است، مدنظر قرار می گیرد . در آموزش کیفی معلم نیز در آموزش اخلاقی، علمی، مذهبی، و ذهنی دانش آموزان نقش بسیار اساسی ایفاء می کند."

آقای مهندس نوید در زمینه ساختارهای قانونگذاری آموزشی ایران، به مجلس شورای اسلامی، شورای عالی انقلاب فرهنگی و شورای عالی آموزش و پژوهش اشاره کرد و در خصوص تجربیات ایران در ارتقای کیفیت آموزش اظهار داشت: "در ایران فعالیت‌های اساسی و بلند مدتی در زمینه آموزش صورت می‌گیرد که از آنجمله می‌توان به ایج اد دکترین ملی برای نظام آموزشی که اصلی ترین سند راهبرد بلند مدت به منظور هدایت جنبش تغییر در نظام آموزشی تا سال ۲۰۲۵ است، اشاره کرد."

ایشان در ادامه افزود: "آموزش برای همه باید به آموزش برای همه و هم برای آموزش تغییر یابد. آنچه امروزه در بافت اجتماعی در صدد اصلاح آن هستیم، اصلاح نگرش عموم به نقش موثر آموزش و گسترش کیفیت آموزشی است. برای دستیابی به کیفیت در کلاس، راهبردها و طرح‌های مختلفی در نظر گرفته شده است که با تاثیر بر روی سیاستگذاری در زمینه آموزش و فراهم ساختن شرایطی برای تحقق نیازهای مختلف فراغیران به آموزش کیفی می‌انجامد. از این جمله می‌توان به توجه ویژه بر رویکرد آموزشی- فرهنگی در سیاست گذاری در زمینه آموزش اشاره کرد. زیرا آموزش یک فعالیت فرهنگی است که با بافت اجتماعی و فرهنگی بوم شناختی ارتباط نزدیکی دارد. با توجه به این رویکرد، می‌توان اولاً یک بافت آموزشی متناسب و مبتنی بر فرهنگ و ارزش‌های بومی (به عنوان مثال فرهنگ و ارزش‌های ایرانی و اسلامی) برای کودکان و بزرگسالان فراهم کرد، ثانیاً محتوای کتب درسی و مواد آموزشی مدارس را اصلاح کرد و ثالثاً توانمندی‌های حرفه‌ای معلمان را ارتقاء بخشد. آموزش اخلاق شهروندی که جزء مهارت‌های زندگی است از دیگر راهبردهایی است که موجب نهادینه شدن ارزش‌های اجتماعی و اخلاقی در کودکان برای ارتقاء منزلت انسانی و خودباوری در آن‌ها می‌شود و باعث می‌گردد که کودکان، برای گسترش تفکر نقادانه و خلاق خود در ایجاد و بکارگیری این برنامه‌ها، مشارکت فعالانه ای داشته باشند."

دبیر شورای عالی آموزش و پژوهش ایران طرح‌های مختلف ملی در زمینه کیفیت بخشی به آموزش را به شرح زیر معرفی کرد:

"۱- طرح پژوهش ملی در زمینه لغات پایه کودکان مقطع ابتدایی: این طرح با هدف شناسایی دامنه لغات پایه تمامی کودکان مدارس ابتدایی که در مناطق روستایی و شهری زندگی می‌کنند، انجام شد. یافته‌های این مطالعه در اختیار مولفان کتب درسی و داستان نویسان کودکان قرار گرفت

۲- طرح ارزیابی ملی در زمینه سنجش میزان توانایی و در نتیجه، غربال کردن کودکان در مرحله ورود به مدرسه در مقطع ابتدایی : هدف از این طرح، ارزیابی ملی برای شناسایی استعداد و توانایی فرآگیران خردسال برای دسته بندی آن ها در گروه های مناسب ، در سیستم آموزشی است که با هدف اصلاح کیفیت آموزش و اطلاع رسانی به والدینشان درخصوص سلامت کلی و میزان استعداد کودکانشان صورت می گیرد.

۳- طرح ارزیابی توصیفی کودکان مقطع ابتدایی: این طرح، نوعی ارزیابی آموزشی است که تصویر بزرگتری از پیشرفت کودک نشان می دهد و بجای ارائه یک بازخورد عددی، بازخوردی توصیفی از عملکرد کودک در جنبه های مختلف یادگیری و رفتاری وی ارائه می دهد . در این نوع ارزیابی، از روش ها و ابزارهای مناسب سنجش در طی فرآیند یادگیری و تدریس استفاده می شود.

۴- تاسیس موسسات آموزشی مرکب: از دیگر طرح های ملی جهت کیفیت بخشی در آموزش در ایران به شمارمی رود. این موسسات مجموعه ای از مدارس در سطوح مختلف (به عنوان مثال: ابتدایی، راهنمایی و متوسطه) در یک منطقه هستند که به یک موسسه جامع با یک نظام مدیریتی واحد برای کودکان (دختر و یا پسر) تبدیل شده اند.

۵- تبدیل محیط فیزیکی مدرسه به یک محیط لذت بخش : در این زمینه تبدیل آموزش به یک تجربه لذت بخش برای کودکان از طریق اصلاح نگرش ها و رفتار کارکنان مدارس، محتوای متون کتب درسی، ارتقای روش های تدریس، تغییر در نحوه اجرای جشن های ملی و مذهبی در مدارس و نهایتاً اصلاح محیط فیزیکی مدرسه و ایجاد امکانات در آن ها برای کودکان، صورت می گیرد.

۶- ایجاد مراکز یادگیری در جوامع (CLC) نیز از دیگر فعالیت های جمهوری اسلامی ایران است . این مراکز از طریق مساعدت وزارت آموزش و پژوهش با اجتماعات ملی و مراجع در مناطق شهری و روستایی، تاسیس و راه اندازی می شود. در این مراکز، علاوه بر آموزش سواد پایه به بزرگسالان بی سواد، به منظور توانمند سازی آن ها برای اشتغال یا کارآفرینی، آموزش های تکمیلی و مداومی در زمینه مهارت های زندگی و حرفه ای ارائه می شود."

تجربیات موفق ایران در آموزش و ارتقای سلامت

سخنران دیگر این بخش و آخرین سخنران کارگاه آفای دکتر مصدقی نیا، معاون بهداشت وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ، بود. ایشان در سخنرانی خود که در زمینه تجارت موفق ایران در آموزش و ارتقای سلامت در جلسه ارائه گردید ، اظهار داشت: "وزارت بهداشت ایران در سال ۱۳۶۴ از ادغام آموزش پزشکی با خدمات بهداشت و درمان تشکیل شد که بعدها نام آن به وزارت بهداشت ، درمان و آموزش پزشکی تغییر یافت. با توجه به این رویکرد ادغام، پرسنل بهداشت در گروه های مختلف مورد آموزش قرار گرفتند که این روند همچنان ادامه دارد ". ایشان در ادامه با اشاره به معاونت های مختلف دانشگاه های علوم پزشکی و خدمات درمانی، حاصل خدمات هر یک از دانشگاه ها را ارائه خدمات بهداشتی و درمانی به مردم از طریق پلی تکنیک های تخصصی، بیمارستان ها، مراکز خدمات درمانی در مناطق روستایی و شهری دانست و افزود: " در کشور ما، هم اکنون ۱۸ هزار خانه سلامت، ۲۴۱۰ مرکز بهداشت روستایی، ۵۸۶۷ مرکز شهری و ۱۶۶۶ پست مرتبط با بهداشت و سلامت وجود دارد. که در چارچوب آن ، ۴۷۰۴ پزشک خانواده، ۴۰۰۰۰ مددکار اجتماعی و ۲۲۰۰۰ مددکار فعالیت می کنند. "

ایشان در خصوص وضعیت آموزش پزشکی ادامه داد: " تعداد کل دانشگاه ها و دانشکده های پزشکی در ایران ۶۶ مورد است که شامل ۱۲۵۳۰ عضو هیات علمی، ۱۲۴۵۱۰ دانشجو، ۵۵ دوره کارشناسی ارشد، ۵۱ دوره دکترا، ۲۸ دوره تخصصی (رزیدنسی)، ۲۱ برنامه بورس، و ۱۸ دوره کارشناسی ارشد بهداشت عمومی می باشد". دکتر مصدقی نیا در ادامه افزود: " از سال ۱۳۵۳ تا ۱۳۸۸ ما شاهد وضعیت مطلوب در تغییر رشد شاخص ها در حوزه های مختلف علوم پزشکی و بهداشت بوده ایم . طی این سال ها امید به زندگی از ۵۵ به ۷۳ افزایش و نرخ رشد جمعیت از ۳/۷ به ۱/۴، مرگ و میر مادران باردار از ۲۶ به ۲۵۵ مرگ و میر نوزادان از ۹۷ به ۲۰ و مرگ کودکان زیر ۵ سال از ۱۴۱ به ۲۲ کاهش یافت. به همین ترتیب میزان ابتلاء به بیماری های سه گانه سرخک، اوریون و سرخجه از سال ۱۳۶۹ تا ۱۳۸۷ به یک ششم تقلیل پیدا کرد. در زمینه سلامت مادران نیز ، میزان مرگ میر مادران باردار از ۱۵۰ مرگ در صد هزار تولد در سال ۱۳۶۹، به ۳۰ مرگ در سال ۱۳۸۷ یعنی به میزان ۸۰٪ کاهش یافت که این بزرگترین میزان کاهش در دنیا پس از مالدیو (٪۹۳) و رومانی(٪۸۴) است و بر این اساس می توان ادعا کرد که در کشور ما یکی از اهداف هزاره توسعه، پیش از سال ۲۰۱۵ در سال ۲۰۰۸، تحقق یافته است."

معاون بهداشت وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران در خاتمه سخنان خود، اصلاح کیفیت آموزش پزشکی و ارتقای الفبای سلامت را از روش های پیش و رو برای حمایت و ارتقای بهداشت و سلامت در کشور برشمرد و افزود: "در این زمینه روش های دیگری نیز باید اتخاذ شوند که از آن جمله می توان به گسترش برنامه های جدید در حوزه های مختلف بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، اصلاح همکاری های منطقه ای و بین المللی و مشارکت در تربیت نیروی انسانی مورد نیاز به منظور ارتقای بهداشت و سلامت اجتماعی، اشاره کرد."

ب: جلسه پرسش و پاسخ:

در این جلسه، شرکت کنندگان، سوالاتی را از سخنرانان کلیدی کارگاه : نمایندگان و متخصصین یونسکو، دبیرکل های کمیسیون ملی و نمایندگان مجالس، مطرح کردند . موضوعات مهمی که مطرح گردید: عدم تعریف جامع در خصوص آموزش کیفی و ضرورت بازنگری این نوع آموزش با توجه به ضرورتهای ملی و منطقه ای، ناکافی بودن معیارهای ارزیابی یادگیری تعریف شده موجود : خصوصاً تقریز این معیارها بر شاخصهای کمی، فقدان توجه به شاخصهای اخلاقی و معنوی در اقدامات و فعالیت های مربوط به ارتقای کیفیت در کشورها و نامناسب بودن سیاستهای به کارگیری مدل های ارتقای کیفیت از کشورهای دیگر بدون توجه به ساختارهای فرهنگی، اجتماعی و نهادی کشورهای دیگر بود.

همچنین موضوعات دیگری در خصوص ضرورت تقویت ه مکاری بین کمیسیونهای ملی یونسکو ، دفاتر منطقه ای یونسکو و مجالس کشورهای منطقه در چارچوب فعالیت های مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش مطرح گردید. رئیس و گزارشگر کارگاه کلیه مطالبات مطرح شده در این جلسه را یادداشت کردند که نهایتاً در جمع بندی و توصیه های کارگاه ادغام گردید.

جمع بندی مباحث و توصیه ها

پس از جلسه پرسش و پاسخ ، رئیس کارگاه با توجه به مباحث مطروحه و گزارشات ارائه شده توسط کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ایران، وزارت خانه های آموزش و پرورش، و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران، نمایندگان یونسکو و کمیسیون های ملی یونسکوی ایران و کره ، درخصوص جمع بندی مباحث کارگاه اظهار داشت: "در منطقه آسیا و اقیانوسیه، اگرچه برخی از کشورها

در زمینه کیفیت به پیشرفت های قابل قبولی دست یافته اند، اما در این رابطه هنوز کاستی های زیادی وجود دارد. در کیفیت آموزش علاوه بر بحث پیشرفت تحصیلی، باید به موضوعاتی همچون تفکر انتقادی و نظام مند، انگیزه مند کردن معلمان و دانش آموزان به امر تربیت، دو طرفه بودن آموزش و پرورش میان معلم و دانش آموز، تربیت معنوی و مهارت های اجتماعی، هنر و نیازهای بازار کار نیز توجه شود. در درون و میان مدارس و نهادهای آموزشی، عدم توازن کیفیت وجود دارد. بسیاری از کشورهای منطقه، نسبت به کشورهای پیشرفت‌های اعتبرات کافی برای آموزش و پرورش برخوردار نیستند که این امر موجب شده است این کشورها نتوانند در زمینه کیفیت پیشرفت تحصیلی به موفقیت های چشمگیری دست یابند.

در تعریف شاخص های کیفیت باید توجه بیشتری صورت پذیرد که می توان از طریق ایجاد ارتباط همکاری میان یونسکو و کشورهای علاقه مند به این مهم دست یافت که در این رابطه آقایان دوگرو و کلمنت، قول دادند آن را با کمک ایران پیگیری نمایند. برای ارتقای کیفیت، باید به ایجاد تعادل در همه جنبه های کیفیت و اقدامات چند جانبه توجه شود. معلمان، گران ترین و در عین حال ارزشمند ترین عامل در امر آموزش و پرورش اند، به شرطی که از شایستگی های لازم برخوردار باشند.

استقلال مدارس و مدرسه- محوری مبتنی بر توانمندی های موجود در مدارس صورت می گیرد . بومی سازی و توجه به نیازهای مدارس و مناطق در کیفی سازی باید مورد توجه قرار گیرد. برای کیفی سازی و حسابرسی آموزشی باید نخست حداقل امکانات را برای مدارس و مناطق فراهم کرد . کمیسیون های ملی یونسکو در کشورها با همکاری مجالس می توانند در کیفیت بخشی به نظام های آموزشی موثر باشند و تجرب موفق کشورهای کره و ایران می تواند الهام بخش کشورهای دیگر منطقه آسیا و اقیانوسیه باشد.

توصیه های تهران: تقویت نقش مجالس در ارتقای آموزش کیفی

مقدمه

آموزش کیفی، ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار محسوب می شود. ایجاد جوامع یادگیری مدام عمر و دانش بنیاد، مسئلزمن شناخت چالش ها، توسعه ظرفیتها، بهبود فرآیندهای برنامه ریزی ملی و منطقه ای و تقویت سازوکارهای نظارت و ارزیابی به منظور کیفیت بخشی به نظام ها و ساختارهای آموزشی متناسب با چارچوب های بومی ملی و منطقه ای است . بر این اساس، شرکت کنندگان در کارگاه منطقه ای نقش آموزش در پاسخگوئی به چالشهای جهان معاصر : آموزش کیفی ، ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار که در تاریخ ۲۹ مرداد ماه در هتل اسپیناس تهران برگزار شد :

با آگاهی از ضرورت بازسازی نظامهای آموزشی کشورها به سوی تحقق آموزش کیفی برابر برای همه؛

با یادآوری مسئولیت دولت ها و نهادهای سیاست گذاری جهت آماده سازی کودکان، جوانان و بزرگسالان برای زندگی در یک جهان متحول؛

با آگاهی از اینکه آموزش کیفی، مهمترین ابزار پاسخگویی به چالشهای جهان حال و آینده و تحقق اهداف توسعه هزاره و توسعه پایدار برابر انسانی است؛

با تشخیص نقش قطعی مجالس به مثابه نهادهای اصلی قانونگذاری و تخصیص بودجه ها و اعتبارات در زمینه آموزش، به ویژه آموزش کیفی؛

با توجه به اینکه هر گونه سیاست گذاری در زمینه آموزش کیفی باید با توجه به ساختارهای بومی، فرهنگی، اجتماعی و نهادی صورت پذیرد؛

توصیه های زیر در زمینه تقویت نقش مجالس در ارتقای آموزش کیفی را به شرح زیر تصویب می کنند:

قانونگذاری

- ایجاد یک کمیته ویژه در مجالس برای ارزیابی مداوم کیفیت در آموزش

- تدوین و تصویب قوانین لازم به منظور آموزش مداوم ضمن خدمت معلمان در راستای ارتقای آموزش کیفی
- بازنگری مداوم سیاستهای آموزشی کشورها به منظور پاسخگویی به نیازهای آموزشی گروه های در حاشیه قرار داده شده و مناطق محروم و دور افتاده، اقلیتهای قومی و زبانی ، کودکان و معلولین
- تصویب قوانین لازم جهت تامین امکانات اولیه بهداشتی و تسهیلات دیگر سمعی و بصری که مدارس را تبدیل به فضاهای سالم و مطلوب سازد به منظور مقابله با افت تحصیلی دانش آموزان
- در طراحی و تصویب قوانین مربوط به آموزش کیفی باید رویکرد همه جانبی ، سیستماتیک و پایدار با توجه به ویژگی ها و شرایط اقتصادی ، فرهنگی و اجتماعی مخاطبان اتخاذ شود
- اتخاذ قوانین لازم به منظور تامین تعهدات دولتها برای تامین توزیع برابر امکانات و منابع آموزشی در حوزه های مختلف جغرافیائی با توجه به تنوعات مناطق مختلف.

ارزیابی نتایج یادگیری

- موضوع تربیت معنوی با تاکید بر آموزش اخلاق و ارزشها به عنوان یکی از شاخصهای ارزیابی کیفیت در دستور کار مجالس قرار گیرد.
- شاخصهای تعیین شده از طرف نهادهای تخصصی و سازمان های بین المللی در زمینه ارزیابی نتایج یادگیری عمدتاً بر اساس معیارهای کمی تدوین گردیده اند . بر این اساس ، لازم است مجالس با همکاری یونسکو، کمیسیونهای ملی و وزارت های آموزش کشورها شاخص های کیفی ارزیابی نتایج یادگیری را تعیین نمایند.

تخصیص بودجه

- تخصیص بودجه مناسب برای آموزش کیفی در برنامه های کلان توسعه کشورها از بودجه تعیین شده برای بخش آموزش (۶٪ از GNP و ۲۰٪ از بودجه های عمومی)
- کنترل ، نظارت و ارزیابی بر صرف بودجه های تخصیص داده شده به آموزش
- حمایت و تصویب قوانین لازم به منظور حفظ بودجه های مربوط به آموزش کیفی حتی در شرایط بحران مالی

اطلاع رسانی و جلب افکار عمومی

- ارتقای آگاهی عمومی در مورد حق آموزش کیفی برای همه از طریق سخنرانی در مجالس، رسانه ها و حوزه های انتخاباتی
- معلمان عاملان اصلی آموزش کیفی هستند و باید در گفتگوها و سیاست گذاریهای مربوط به آموزش کیفی ، به نقش آنان توجه نمود.
- ترویج گفتگو و تشکیل جلسات بحث و تبادل نظر بین عاملان اصلی سیاستگذاریهای آموزشی در کشورها (وزارت های آموزش، مجالس، دولت ها، نهادهای علمی و پژوهشی) در زمینه آموزش کیفی

همکاری های منطقه ای و بین المللی

- تقویت همکاری بین مجالس، وزارتھای آموزش و پرورش، کمیسیون های ملی و دفاتر منطقه ای یونسکو در زمینه آموزش کیفی با توجه به دستور کار جهانی آموزش
- ارائه کمکهای مشاوره ای و فنی توسط کشورهای با تجربه (عضو و غیر عضو مجمع نمایندگان مجالس کشورهای آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش) در منطقه آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش کیفی به کشورهای کم تجربه تر مجمع نمایندگان مجالس کشورهای آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش

ضمائِم

ضمیمه ۱: بروشور کارگاه

کارگاه منطقه‌ای در مورد نقش آموزش در پاسخگویی به چالشهای جهان معاصر: آموزش کیفی ، ابزار اصلی تحقیق اهداف توسعه پایدار، تهران ، ۲۹ خرداد ماه ۱۳۹۰

دستیابی به آموزش کیفی و یادگیری مدام‌العمر برای همه ، اقدامی اساسی در ایجاد جامعه دانش بنیاد محسوب می‌شود . بهبود همه جنبه‌های آموزش کیفی که هدف ششم برنامه آموزش برای همه را تشکیل می‌دهد ، بر ارزیابی نتایج و فرآیندهای یادگیری تاکید دارد . این امر شامل شناخت چالشها ، توسعه ظرفیت‌ها ، بهبود فرآیندهای برنامه ریزی ملی و منطقه‌ای و تقویت سازوکارهای نظارت و ارزیابی است . در چارچوب فعالیتهای مربوط به برگزاری سومین نشست کمیته اجرائی FASPPED ، بخش آموزش کمیسیون ملی یونسکو در ایران با همکاری دبیرخانه FASPPED و مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران ، " کارگاه منطقه‌ای در مورد نقش آموزش در پاسخگویی به چالشهای جهان معاصر: آموزش کیفی ، ابزار اصلی تحقیق اهداف توسعه پایدار " را به منظور ظرفیت سازی منطقه‌ای در زمینه آموزش کیفی و ارتقای شناخت در خصوص چالشهای مربوط به آموزش کیفی در منطقه و تعیین خط مشی‌های موثر جهت رفع آنها، در تاریخ ۲۹ خرداد ماه ۱۳۹۰ در تهران برگزار می‌کند .

اهداف :

- فراهم ساختن زمینه‌های بحث و تبادل نظر بین متخصصان در خصوص جنبه‌های مختلف آموزش کیفی در منطقه :
- تعیین جایگاه و نقش آموزش کیفی در تحقیق اهداف MDGs ، EFA و ESD
- طراحی مکانیسمهای موثر جهت تقویت ابعاد مختلف آموزش کیفی در منطقه
- کمک به تقویت سازوکارهای لازم جهت کاهش شکاف مربوط به آموزش کیفی در کشورهای منطقه

محورهای بحث :

- نقش آینده نگرانه آموزش کیفی در فرآیند توسعه پایدار
- چالش های پیش روی توسعه آموزش کیفی در کشورها
- نقش آموزش عالی در تحقق اهداف کیفی MDGs، EFA و ESD
- هماهنگی و همکاری بین المللی در آموزش کیفی : همکاریهای شمال-جنوب و جنوب-جنوب
- نقش نهادهای سیاستگذاری و قانونگذاری در ارتقای آموزش کیفی

نتایج مورد انتظار

- تقویت ارتباط و همکاری منطقه ای در زمینه آموزش کیفی
- ارتقای دانش و آگاهی سیاستگذاران و قانونگذاران در زمینه جایگاه آموزش کیفی در تحقق اهداف توسعه کلان کشورها
- ظرفیت سازی در زمینه آموزش کیفی در منطقه آسیا و اقیانوسیه
- تعیین چالش ها و مکانیسمهای موثر در توسعه آموزش کیفی

شرکت کنندگان :

- اعضای هیئت های نمایندگی کشورهای عضو کمیته اجرائی FASPPE
- مسئولین و متخصصان برنامه از یونسکو
- مدیران گروههای تخصصی نهادهای پژوهشی کشور که در زمینه آموزش فعالیت می کنند
- نمایندگان مجلس
- دانشگاهیان ، پژوهشگران و اعضای جامعه مدنی

برگزار کنندگان :

- مجلس شورای اسلامی : دبیرخانه FASPPE
- کمیسیون ملی یونسکو در ایران

ضمیمه ۲: برنامه کار کارگاه

کارگاه منطقه ای نقش آموزش در پاسخگویی به چالشهای جهان معاصر: آموزش کیفی ، ابزار
اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار(۱۳۹۰ خرداد ماه ۲۹)

زمان	سخنران	موضوع
۸:۰۰		تلاوت قرآن و پخش سرود
		جلسه اول : مجالس و ارتقای آموزش کیفی
۸/۱۵	آقای دکتر علی عباسپور فرد تهرانی- رئیس کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی ایران و رئیس کمیته برگزاری دومین کنفرانس مجمع نمایندگان مجالس آسیا واقیانوسیه در زمینه آموزش	مقدمه ای برآموزش کیفی و نقش سازمان های سیاستگذار و قانونگذار در ارتقای آموزش کیفی
		جلسه دوم : یونسکو و ظرفیت سازی در آموزش کیفی
۸/۳۰	آقای اتیین کلمانت- قائم مقام دفتر منطقه ای یونسکو در بانکوک در زمینه آموزش	آموزش کیفی : ابزار اصلی تحقق اهداف توسعه پایدار
۸/۴۵	آقای انطوان دوگرو- متخصص ارشد برنامه آموزش موسسه بین المللی برنامه ریزی آموزشی (IIEP)	تحقیق اصلاح کیفیت : کارهایی که باید انجام و از آن ها اجتناب نمود

زمان	سخنران	موضوع
		جلسه سوم : کمیسیون های ملی و آموزش کیفی در منطقه آسیا و اقیانوسیه
۹:۰۰	آقای دکتر سعیدآبادی- دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در ایران	نقش کمیسیون های ملی در تحقق اهداف کیفی برنامه آموزش برای همه، آموزش برای توسعه پایدار و اهداف توسعه هزاره
۹/۱۵	آقای تائک سو چون- دبیر کل کمیسیون ملی یونسکو در کره	تجربیات کمیسیون ملی کره در ارتقای کیفیت آموزش در کره و منطقه آسیا و اقیانوسیه
۱۰:۰۰		پذیرائی
		جلسه چهارم : تجربیات موفق ایران در ارتقای آموزش کیفی
۱۰/۱۵	آقای مهندس نوید- دبیر شورای عالی آموزش / وزارت آموزش و پرورش	بهترین تجربیات ایران در بهبود کیفیت آموزش
۱۰/۳۰	آقای دکتر مصدقی نیا- معاون بهداشت / وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی ایران	تجربیات موفق ایران در آموزش و ارتقای سلامت
۱۱		جلسه پرسش و پاسخ
۱۲/۳۰		جلسه اختتامیه: جمع بندی مباحث و توصیه ها
۱۲/۴۵		ناهار و نماز

ضمیمه ۳: فهرست شرکت کنندگان در کارگاه

وزارت آموزش و پرورش

پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش

آقای دکتر مجید قدمی	رئیس پژوهشگاه
آقای ابوالفضل سعیدی	مشاور علمی پژوهشگاه
آقای علاء الدین کیا.....	مشاور و مدیر حوزه ریاست
آقای حیدر قمری	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای احمد رمضانی	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای محمد حسنی	عضو هیات علمی پژوهشگاه
آقای مجید ثقفی	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای مرتضی نظری	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای ابوالفضل بختیاری	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای دکتر حسن رحیمی	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای جواد قمی اویلی	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای فتح الله توحید لو	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای سید خسرو صادق موسوی	معاون پژوهشگاه
خانم نسرین حقگو	پژوهشگر پژوهشگاه
خانم دکتر منیره رضایی.....	رئیس پژوهشکده تعلیم و تربیت پژوهشگاه
خانم شهره حسین پور	پژوهشگر پژوهشگاه
خانم عالیه امینی نسب	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای غلامحسین حسن زاده یوسفی	پژوهشگر پژوهشگاه
خانم رضا متقيانی	عضو هیات علمی پژوهشگاه
آقای بهنام حکمتی	پژوهشگر پژوهشگاه
آقای عبدالحمید رضوی	معاون پژوهشگاه

آقای عبدالله انصاری ..... عضو هیات علمی پژوهشگاه
خانم قدسی احقر ..... عضو هیات علمی پژوهشگاه
آقای ایرج خوش خلق ..... عضو هیات علمی پژوهشگاه
آقای محمد تقی صابری ..... مشاور رئیس و نماینده سازمان نوسازی و توسعه مدارس کشور

مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی
آقای صمد برباریان ..... کارشناس مرکز
آقای دکتر حمید علیین ..... معاون مرکز

معاونت آموزش متواتر
آقای فرهاد فتحی نژاد ..... نماینده معاونت آموزش متواتر

معاونت توسعه مدیریت و پشتیبانی
آقای حسین همدی ..... نماینده معاونت توسعه مدیریت و پشتیبانی

مرکز امور بین الملل
خانم فاطمه بزرگ سهرابی ..... کارشناس مرکز
خانم میترا بحیرایی ..... کارشناس مرکز
آقای خلیل چراغی ..... کارشناس مرکز
آقای غلام محمد فقیری ..... کارشناس مرکز

معاونت آموزش ابتدایی
خانم دکتر رحساره فضلی ..... مشاور معاونت

شورای عالی آموزش و پرورش
آقای مهدی نوید ادhem ..... دبیر کل
آقای مجید رعنایی ..... نماینده شورای عالی

اداره کل آموزش و پرورش شهرستان های استان تهران

آقای سید علی سید طاهر الدین مدیر پژوهش

وزارت امور خارجه

اداره همکاری های اجتماعی بین المللی

آقای حسن لطفی ..... معاون اداره

آقای سید محمد حسین محمدی ..... کارشناس ارشد اداره

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

آقای دکتر مصدقی نیا ..... معاون بهداشت

خانم دکتر رخشانی ..... مدیر کل دفتر آموزش و ارتقای سلامت

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

موسسه پژوهش و برنامه ریزی آموزش عالی

آقای دکتر مسعود هادیان دهکردی ..... رئیس موسسه

آقای احمد حیدری عبدی ..... مدیر گروه برنامه ریزی آموزش عالی

آقای دکتر رضا منیعی ..... مدیر گروه پژوهش‌های آماری و فناوری اطلاعات

آقای دکتر یعقوب انتظاری ..... مدیر گروه اقتصاد

مجلس شورای اسلامی ایران

کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس

آقای دکتر علی عباسپور تهرانی، رئیس کمیسیون و رئیس کمیته برگزاری دومین کنفرانس مجمع

نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش

آقای دکتر دوگانی ..... نماینده مجلس و عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات

خانم دکتر طبیبه صفائی ..... نماینده مجلس و عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات

خانم دکتر لاله افتخاری ..... نماینده مجلس و عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات

آقای دکتر سعدالله نصیری قیداری ..... نماینده مجلس و عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات

خانم دکتر فاطمه آجرلو ..... نماینده مجلس و عضو کمیسیون آموزش و تحقیقات

آقای بزرگ نژاد ..... مدیر کمیسیون آموزش و تحقیقات

امور بین الملل مجلس

آقای حسین شیخ الاسلام، مشاور رئیس و مدیر کل بین الملل مجلس شورای اسلامی ایران و رئیس کمیته هماهنگی امور دومین کنفرانس مجمع نمایندگان مجالس آسیا-اقیانوسیه پیرامون آموزش آقای رضویانی ..... رئیس اداره مجامع پارلمانی بین المللی آقای قاسمپور ..... کارشناس ارشد مرکز امور بین الملل

مرکز پژوهش های مجلس

آقای دکتر علی اصغر جویباری ..... نماینده مرکز پژوهش های مجلس خانم محبوبه محمد علی ..... پژوهشگر مرکز

هیات های پارلمانی

پارلمان افغانستان

آقای احمد بهزاد ..... نائب رئیس مجلس ملی جمهوری اسلامی افغانستان
آقای محمد حسین فهیمی ..... نماینده مجلس ملی جمهوری اسلامی افغانستان
آقای عبدالمطلب بیگ ..... نماینده مجلس ملی جمهوری اسلامی افغانستان
خانم فرشته امینی ..... نماینده مجلس ملی جمهوری اسلامی افغانستان
نور رحمان ایزدیار ..... رئیس روابط بین الملل مجلس ملی جمهوری اسلامی افغانستان

پارلمان کره

آقای یونگ جین کیم ..... نماینده مجلس ملی جمهوری کره و نائب رئیس مجمع نمایندگان مجالس آسیا و اقیانوسیه در زمینه آموزش
خانم یون ھوا چونگ ..... هماهنگ کننده هیات اعزامی پارلمان جمهوری کره
خانم سو یونگ ایم ..... مترجم

پارلمان بنگلادش

آقای شاه الام ..... نماینده پارلمان بنگلادش

نهاد ریاست جمهوری

معاونت نظارت راهبردی و سرمایه انسانی ریاست جمهوری

خانم زهره میرسپاسی.....نماينده معاونت

كنگره آيت الله آملی

آقای کوروش بزرگی .....نماينده کنگره

سازمان آموزشی ، علمی و فرهنگی ملل متحد (يونسکو)

دفتر منطقه ای آموزش یونسکو در بانکوک

آقای انتی ين کلمت ..... قائم مقام دفتر منطقه ای

موسسه بین المللی برنامه ریزی آموزشی یونسکو (IIEP)

آقای آنتوان دوگرو ..... متخصص ارشد برنامه آموزش

دفتر منطقه ای یونسکو در تهران

آقای چونلی هان ..... رئیس دفتر منطقه ای

خانم فاطمه ضرابی ..... کارشناس واحد آموزش

آقای مرادی ..... مشاور واحد آموزش

كميسيون ملي یونسکو در کره

آقای تائک سو چون ..... دبیر کل کمیسیون ملي

كميسيون ملي یونسکو در ايران

آقای دکتر محمدرضا سعیدآبادی ..... دبیر کل کمیسیون ملي

خانم دکتر محدثه محب حسینی ..... رئیس بخش آموزش

خانم مهرناز پیروزنيك ..... مسئول بخش ترجمه

خانم زهرا پورهادی ..... کلوشناس بخش آموزش